

ANEM

A s o c i j a c i j a n e z a v i s n i h e l e k t r o n s k i h m e d i j a
Association of Independent Electronic Media
Beograd, Takovska 9, tel/fax: + 381 11 322 5852, 3038 384

Ministarstvo kulture, informisanja i informacionog društva

Vlajkovićeve 3

11000 Beograd

Javna rasprava – Predlog pravilnika o tehničkim zahtevima

PREDMET: MIŠLJENJE O PREDLOGU PRAVILNIKA

Asocijacija nezavisnih elektronskih medija predlaže Ministarstvu kulture, informisanja i informacionog društva da povuče Predlog Pravilnika o tehničkim zahtevima za uređaje i programsku podršku za zakonito presretanje elektronskih komunikacija i zadržavanja podataka o elektronskim komunikacijama, odnosno da pripremi novi koji bi uvažio u punoj meri Ustavno jemstvo tajnosti pisama i drugih sredstava komuniciranja, koja su u skladu sa odredbom člana 41. Ustava Republike Srbije nepovrediva, a od čega su odstupanja dozvoljena samo na osnovu odluke suda, radi vođenja krivičnog postupka ili zaštite bezbednosti Republike Srbije.

Asocijacija nezavisnih elektronskih medija smatra da bi Pravilnik o tehničkim zahtevima za uređaje i programsku podršku za zakonito presretanje elektronskih komunikacija i zadržavanja podataka o elektronskim komunikacijama, ukoliko bi bio usvojen u predloženom tekstu, ozbiljno doveo u pitanje ostvarivanje Ustavom zajemčenih prava na zaštitu podataka o ličnosti, slobodu mišljenja i izražavanja, slobodu medija i pravo na obaveštenost.

Posebno smo zabrinuti za ostvarivanje prava na novinarsku tajnu iz člana 32. Zakona o javnom informisanju. Podsećamo Vas da je citiranom odredbom predviđeno da novinar nije dužan da otkrije podatke u vezi sa izvorom informacije, osim ako se podaci odnose na krivično delo, odnosno učinioca krivičnog dela za koje je zaprećena kazna zatvora najmanje pet godina. Pravilnik o tehničkim zahtevima za uređaje i programsku podršku

za zakonito presretanje elektronskih komunikacija i zadržavanja podataka o elektronskim komunikacijama, ukoliko bi bio usvojen u predloženom tekstu, ostavio bi ozbiljan prostor za otkrivanje podataka u vezi sa izvorom informacije u svakom slučaju, a ne samo u onima u kojima se ti podaci odnose na krivično delo, odnosno učinioca krivičnog dela za koje je zaprećena kazna zatvora najmanje pet godina, što bi ugrozilo pravo svakog građanina da bude istinito, potpuno i blagovremeno obavestavan o pitanjima od javnog značaja, što bi ugrozilo ostvarivanje funkcije medija u demokratskom društvu.

Dalje, ANEM posebno ukazuje da smatra krajnje neprihvatljivim odredbe Predloga Pravilnika o tehničkim zahtevima za uređaje i programsku podršku za zakonito presretanje elektronskih komunikacija i zadržavanja podataka o elektronskim komunikacijama, kojima se definiše i praktično ustanovljava nacionalni monitoring centar za smeštaj tehničkih interfejsa za prihvatanje signala sa direktnim pristupom tehničkoj opremi koja se koristi za sprovođenje mere tajnog nadzora i koji obavlja aktiviranje i upravlja merom tajnog nadzora elektronskih komunikacija i kojima se poslovi tog centra paušalno ustupaju Bezbednosno-informativnoj agenciji.

ANEM smatra da je ovo u izričitoj suprotnosti s odredbama članova 127. stav 3. i 128. stav 7. Zakona o elektronskim komunikacijama, koji predviđaju drugačiji postupak za izvršavanje zakonitog presretanja elektronskih komunikacija i zakonitog pristupa zadržanim podacima iz člana 129. stav 1. Zakona o elektronskim komunikacijama, a koji postupak podrazumeva pristup prostorijama operatora i vođenje dvojne evidencije o presretanju i pristupu, i od strane nadležnog organa koji presretanje odnosno pristup vrši, i od strane operatora. Postojanje dvojne evidencije (pri čemu je nesporno da se takva evidencija, bilo vođena od strane nadležnog organa, bilo od strane operatora, čuva kao tajna, u skladu sa zakonom kojim se uređuje tajnost podataka), kakvo je predviđeno Zakonom o elektronskim komunikacijama, olakšalo bi kontrolu zakonitosti eventualnih odstupanja od ustavnog jemstva tajnosti pisama i drugih sredstava komuniciranja, te je zato od izuzetne važnosti za ostvarivanje ljudskih prava u Republici Srbiji.

Uvažavajući potrebu da presretanje elektronskih komunikacija i zakonit pristup zadržanim podacima iz člana 129. stav 1. Zakona o elektronskim komunikacijama, ostanu tajni kada je to zakonom predviđeno, a sve radi efikasnog vođenja krivičnog postupka ili zaštite bezbednosti Republike Srbije, ANEM smatra da ta potreba ne

opravdava potpuno zanemarivanje mehanizama efikasne kontrole zakonitosti eventualnih odstupanja od poštovanja ustavom zajemčenih osnovnih ljudskih prava.

Na posletku, ANEM se pridružuje primedbama Poverenika za informacije od javnog značaja i zaštitu podataka o ličnosti iz svog dopisa Ministarstvu od 1.8.2011. godine, a kojim je posebno ukazano i na neprihvatljivost uređivanja tajnog nadzora lokacije korisnika, odnosno lokaciji mobilne terminalne opreme, ali i na brojne druge nejasnoće i propuste u Predlogu Pravilnika o tehničkim zahtevima za uređaje i programsku podršku za zakonito presretanje elektronskih komunikacija i zadržavanja podataka o elektronskim komunikacijama, koje je neophodno otkloniti iz teksta Pravilnika pre njegovog usvajanja. Upravo zbog broja i ozbiljnosti ovih primedbi, smatramo da je najcelishodnije da se postojeći Predlog Pravilnika o tehničkim zahtevima za uređaje i programsku podršku za zakonito presretanje elektronskih komunikacija i zadržavanja podataka o elektronskim komunikacijama povuče, a da se izradi novog, koji bi uvažio u punoj meri ustavno jemstvo tajnosti pisama i drugih sredstava komuniciranja, ali i druga osnovna ljudska prava koja pri izradi Predloga nisu bila u dovoljnoj meri uzeta u obzir, pristupi bez odlaganja, odgovorno i u krajnje transparentnoj proceduri.

U Beogradu, 11.08.11.

Za ANEM,

Saša Mirković. predsednik